

NEL VAN DER ZEE

Geluk uit klatergoud

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

Mijn moeder is lief maar zo vreselijk bekrompen, dacht Hildegard ter Haar, terwijl ze tersluiks naar haar moeder keek die aan de eettafel de sokken van de jongens stopte. Ik weet wel dat ik een dagdroomster ben met veel te veel fantasie, maar wat maakt dat nou uit? Ze vond het bijvoorbeeld jammer dat haar ouders haar niet naar de bekende filmster Hildegard Kneff hadden genoemd, maar gewoon naar haar grootmoeder van vaders kant, die Hiltje heette. Ze liet zich dan ook voluit Hildegard noemen, terwijl haar moeder altijd Hilde zei. Haar droom was eens zo elegant gekleed te gaan als de grote Kneff in haar films van vroeger, die nu op de Duitse televisie herhaald werden.

Die elegante kleding moest nog lang een droom blijven, want ze was de jongste uit een gezin van drie kinderen, waarvan de twee oudsten jongens waren. Haar vader was gemeentebtenaar en verdiende net genoeg om hen allemaal netjes voor de dag te laten komen. Tot groot verdriet van Hilde had haar moeder lang voor zichzelf en haar dochter de kleding zelf gemaakt. Ze was daarmee pas opgehouden

toen Hilde definitief voor de spijkerkledingmode had gekozen.

Er was heel wat geharrewar geweest over altijd maar diezelfde spijkerbroeken op zonen feestdagen, op begrafenissen en partijen. Maar velen zagen er zo uit en daarom had haar moeder zich er maar bij neergelegd.

Ze onderscheidde zich in haar kleding niet veel van haar twee broers. Ze droegen dezelfde kleur blauwe broeken en hetzelfde merk zwarte leren laarzen, alleen hadden Hildegards laarzen hoge hakken en die van Kees en Krijn waren plat.

De jongens waren een jaar na elkaar in militaire dienst gegaan en Hilde had nu thuis het rijk alleen.

‘Toch wel gezellig zo met zijn drietjes,’ merkte haar moeder op, terwijl ze een volgend paar sokken onder handen nam. ‘Er kan nu tenminste eens wat meer. Ik hoop dat Kees na zijn diensttijd ook gauw zijn bestemming vindt. Misschien probeert hij het net als Krijn op een secretarie. Het zou verstandig zijn.’

Zo’n gemeentebaan is vast. Je weet wat je hebt en als hij dan net als zijn broer ook gemeenteadministratie gaat studeren, hebben ze allebei een mooie toekomst.’

Hilde meesmuilde stil voor zich heen, terwijl ze een zoom naaide in de paarse kanten blouse die ze van haar grootmoeder had gekregen.

‘Mam,’ zei ze schijnheilig lief, ‘wat had je je voor een toekomst voor mij voorgesteld?’

Haar moeder had haar door. ‘Ik begrijp best dat je een loopje met me neemt, hoor,’ zei ze, ‘je lacht erom dat ik Kees en Krijn graag in een vaste baan zie.’

‘Troef,’ grinnikte Hilde van haar naai werk opkijkend, ‘maar je bent ook zo’n ouderwetse moeder, mam. Mag er nu echt geen klein bé-tje avontuur bij zijn? Moeten we nu alle drie zo’n saai leven krijgen als jij en pa?’

‘Het begrip saai hangt helemaal van je eigen waardering af,’ vond haar moeder. ‘Wij hebben het nooit saai gehad. Je vader had zijn hobby’s: timmeren, metselen, bijen houden, tuinieren, te veel om op te noemen. Ik heb mijn comités en mijn kaartclubje. Als je bedoelt dat ik niet wens dat jullie het in financieel opzicht verder brengen dan wij, dan heb je het mis. Dat hoop ik natuurlijk wel. En dat heb je op een secreta-rie juist zo fijn in eigen hand door diploma’s te halen. Je vader was geen studiehoofd, hij heeft dan ook geen diploma’s. Hij houdt er meer van

in zijn vrije tijd met zijn handen te werken. Dat is zijn avontuur. Heeft hij het hele huis niet magnifiek verbouwd? Dat stuk aan de keuken heeft hij praktisch zonder hulp klaar gekregen; dat is toch iets om trots op te zijn?’

Hilde knikte bevestigend.

‘Ja, lekker dier, je hebt gelijk hoor. Nee, echt mam, dat meen ik. Maar je moet je er wel op voorbereiden dat ik hier uit het dorp weg wil, straks als ik mijn secretaressediploma heb, bedoel ik. Ik wil iets anders. Ik wil naar een stad. Het hoeft geen Amsterdam of Den Haag te zijn als het maar een stad is met winkelstraten. Het lijkt me zo zalig om tussen de middag of ’s avonds als je klaar bent met je werk, winkels te kijken en te zien wat er allemaal voor nieuwe dingen te koop zijn. Hier moet je je er altijd helemaal op instellen om naar de stad te gaan. Als ik drie kwartier in de bus heb gezeten is me de lust tot winkelen alweer vergaan.’

‘Och ja...’ beaamde haar moeder flauwtjes. Even later vervolgde ze: ‘Ik dacht juist dat je hier vertier genoeg had. En je hebt best kans om bij Both en Van Kleef te komen. Je vader heeft in zijn werk vaak met hen te maken, hij kan een goed woordje voor je doen.’

Both en Van Kleef hadden een tapijtfabriek.

Nog geen vijf minuten lopen hiervandaan. Ze hadden nieuwe vloerbedekking voor het gemeentehuis geleverd, vandaar het contact dat vader met hen had.

Ze dacht er eenvoudig niet aan zo dicht bij huis een baan te nemen, maar ze zei het niet. Stil laten betijen, dacht ze.

Haar moeder zei, door haar zwijgen aangevoerd: 'Tegenwoordig is er ook niet veel verschil meer tussen het amusement in een dorp en in de stad. Ik dacht dat de jongelui juist graag uit de stad naar de gelegenheden hier in de buurt kwamen in het weekend. De jongens die hier in huis komen wonen geen van allen in ons dorp.'

Die jongens zijn ook bar oninteressant, dacht Hilde. Vrienden van Krijn en Kees. Ze had ze altijd brave borsten gevonden, maar dat zou haar moeder niet begrijpen. Degelijke, op passende jongens vond ze hen.

'Ik wil niet dat de stad altijd naar mij komt,' zei ze, 'ik wil ook wel eens een hele poos daar zijn en erbij horen.'

'Och ja, natuurlijk, dat is ook je volste recht. Des te groter is de vreugde als jullie weer eens allemaal thuis zijn.'

Het klonk wat sneu. Dat pleit had ze dus al

bijna gewonnen. En nu niet terugkrabbelen en zeggen dat ze voorlopig immers nog niet weg wilde maar later pas. Als ze zo begon kwam ze nergens. Nu geen medelijden hebben met de tranen die in haar moeders stem doorklonken.

‘Ik kom natuurlijk heel vaak een weekend thuis, zo vaak dat ikje gewoon de keel ga uithangen.’

‘We zien wel,’ zei haar moeder van onderwerp veranderend. ‘Waar draag je die blouse van oma eigenlijk bij? Heb je er al een rok voor?’

‘Nee,’ zei haar dochter, ‘er komt nog een strook witte kant onderaan en dan draag ik hem op deze broek en straks op mijn nieuwe spijkerbroek, maar die heb ik in de soda gezet. De kleur was nog niet genuanceerd genoeg. Deze blouse kun je niet bij een rok dragen, dat zou niet staan.’

‘O,’ zei haar moeder.

Hilde keek weer op en lachte ineens.

‘Mam, zal ik je eens iets fijns vertellen? De mode gaat veranderen. Je zult me binnenkort in rókken zien lopen.’

‘Gelukkig,’ zei haar moeder, ‘dan zullen de mensen eindelijk eens kunnen zien dat je

mooie benen hebt. Anders maken ze dat niet mee voor je oud bent.’

‘De laarzen blijven,’ antwoordde haar dochter liefjes. ‘De mensen zullen nog even geduld moeten hebben om mijn benen te aanschouwen.’

En toen lachten ze allebei.

‘Ik wist trouwens wel dat rokken voor jullie in de mode komen,’ zei haar moeder, die best genoot van dit steekspel van woorden, ‘maar ik wist niet dat jij je daaraan zou storen.’

‘Ik me niet storen aan mode!’ deed Hilde nu echt verontwaardigd, ‘ik doe toch niet anders! Dacht u dat ik oma’s paarse jak zou dragen als het geen móde was!’

‘Ja, dat vergat ik.’

En Hilde zei, haar van opzij opnemend: ‘Mam, je bent toch eigenlijk een enig mens om me zo mijn gang te laten gaan. Maar ik ben niet zo verstokt als je denkt. Eigenlijk zou ik best echt móóie kleren willen dragen. Zulke als je in tijdschriften ziet. Maar dan zouden ze ook écht héél mooi moeten zijn. En wanneer zou ik ze dan moeten dragen, stel dat ik ze betalen kon? Ik zou er hier thuis en in dit dorp toch mee voor aap lopen!’

‘Er is nog zoiets als een gulden middenweg,’

vond haar moeder. ‘Ik ben bang dat je die straks toch op zult moeten als je gaat solliciteren. Of denk je dat iemand een secretaresse wil hebben die er zo bijloopt als jij?’

‘Liefje, dat weet ik wel,’ antwoordde haar dochter minzaam, ‘ik wou bij pa en jou geld lenen voor een beeldschone Engelse rok zoals je die wel op reclameplaatjes ziet. Een meisje dat zo’n rok draagt, zie je meestal met een hond naast zich en het een of andere landgoed achter zich, een Engels landgoed. Ik wou dat ik Engelse was,’ zei ze met een stil verlangen in haar stem. ‘Stel je voor dat ik de dochter van zo’n Engelse landgoedbezitter was. Lijkt je dat niet zalig, mam?’

‘O geweldig,’ leefde haar moeder mee, ‘en dan was ik de vrouw van die man, want ik ben je moeder. Of wou je ook een andere moeder? Wil je even het licht aandoen, ik zie geen steek meer van mijn stopwerk. Kees heeft gaten als vuisten in zijn legersokken.’

Toen Hildegard het licht aangedraaid had vervolgde ze: ‘Welnee, je mag gerust mijn moeder blijven en dan houden we pa ook maar.’ Ze grinnikte. ‘Dan geven we hem dat landgoed. Stel je voor dat hij echt een lord was, mam.’

‘De Engelsen zijn allemaal zo arm als de

mieren. Het zal daar ook niet alles zijn,' veronderstelde haar moeder.

'Eigenlijk zou pa helemaal geen gek figuur slaan als landedelman,' ontdekte Hildegard. 'Al dat timmeren en metselen zou hem uitstekend van pas komen. Ik heb gelezen dat de landadel in Engeland tegenwoordig zelf veel de handen uit de mouwen steekt. Zou ik zo'n mooie rok van jullie krijgen, mam? Wat denk je? Ik wil hem zelf kopen hoor! Het geld krijgen jullie terug, als ik verdien.'

'Ik zal het er met de lord over hebben,' beloofde haar moeder. De rok werd die avond het onderwerp van gesprek aan tafel.

Hildegards vader zei: 'Wou je me vertellen dat je er dan echt behoorlijk zult uitzien?'

Zijn dochter liet de aardappelen met hachee even voor wat ze waren en sprong van haar stoel.

'Ik zal je het plaatje laten zien, dan weet je dat je geen kat in de zak koopt,' zei ze en ze was al op weg naar boven om het bewuste tijdschrift te halen waarin de rok was afgebeeld.

Haar vader bekeek het plaatje even, gaf haar toen het tijdschrift terug. 'Akkoord,' zei hij, 'je hoeft niet eens te wachten tot je je Schoevers-examen hebt gedaan. Je mag zo'n ding mor-